

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyň: **a) T. B., b) M. Y.**, obě zast. Mgr. Tomášem Zvoníčkem, advokátem, se sídlem Bělehradská 299/132, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2023, č. j. OAM-1065/ZA-ZA11-P10-2022, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 10. 2024, č. j. 178 Az 2/2023-70,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 10. 2024, č. j. 178 Az 2/2023-70, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Soudem ustanovenému zástupci žalobkyň, Mgr. Tomášovi Zvoníčkovi, advokátovi, se sídlem Bělehradská 299/132, Praha 2, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobkyň v řízení o kasační stížnosti ve výši celkem **17.532 Kč**. Tato částka bude zástupci žalobkyň vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do dvou měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobkyň nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předcházející řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl o opakované žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany tak, že je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Žalobkyně toto rozhodnutí napadly žalobou, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem nadepsaným rozsudkem zamítl. Žalobkyněmi namítanou nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného krajský soud neshledal, neboť z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakých zjištění vycházel, jak o nich uvažil a proč neakceptoval jednotlivé námitky. V případě žalobkyň se jedná o opakovanou žádost. První žádost byla podána dne 17. 9. 2018. Na základě této žádosti žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 1. 2020 žalobkyním a synovi žalobkyně a) neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Uvedené rozhodnutí bylo neúspěšně napadeno správní žalobou a kasační stížností.

[3] Žalovaný se porovnáním jednotlivých žádostí o udělení mezinárodní ochrany a v nich uplatněných důvodů náležitě zabýval a shledal, že žalobkyně neuvedly, ani se neobjevily žádné nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jejich zavinění předmětem zkoumání v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které by nasvědčovaly možnému pronásledování z důvodů podle § 12 zákona o azylu nebo hrozící vážné újme podle § 14a téhož zákona. S hodnocením žalovaného stran žalobkyněmi předložených listin a DVD se krajský soud ztotožnil. Pochybení neshledal ani v posouzení bezpečnostní situace v Kazachstánu žalovaným.

[4] K namítanému nepřiměřenému zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně b) dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, kdy podle žalobkyň okolnosti týkající se soukromého a rodinného života měly být kvalifikovány jako vážná újma dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, neboť by se jednalo o porušení mezinárodního závazku ze strany Česka, krajský soud uvedl, že toto ustanovení bylo zrušeno s platností od 1. 7. 2023 novelou zákona č. 173/2023 Sb. Rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 1. 8. 2023, a žalobkyně se tak touto námitkou dovolávaly užití neúčinné právní normy.

[5] Krajský soud shrnul, že žalobkyně neuvedly žádné nové azylově relevantní skutečnosti či zjištění dle § 11a odst. 1 zákona o azylu, proto nebyl žalovaný povinen posuzovat, zda žalobkyně splňují podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany (§ 10a odst. 2 zákona o azylu), neboť toto posouzení již provedl v rámci řízení o první žádosti žalobkyň o mezinárodní ochranu.

[6] K důkazům provedeným při jednání soudu (výzva Ž. okresní prokuratury Republiky Kazachstán ze dne 19. 12. 2022 a předvolání Ž. okresního oddělení vnitra ze dne 16. 1. 2023 a 9. 2. 2023), krajský soud uvedl, že neměly žádnou relevantnost ve vztahu k napadenému rozhodnutí. Žalobkyni a) nic nebránilo, aby těmito důkazy argumentovala již přímo v opakované žádosti.

II. Obsah kasační stížnosti a dalších podání stran

[7] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podaly žalobkyně (dále též „stěžovatelky“) **kasační stížnost**, v níž namítly procesní pochybení krajského soudu spočívající v nesprávném posouzení nových důkazů, které mají přímou relevanci ve vztahu

pokračování

k rozhodnutí žalovaného. Žalobkyně a) [dále též „stěžovatelka a)“] předložila výzvu Ž. okresní prokuratury ze dne 19. 12. 2022, která ji obviňuje z příslušnosti k „netradiční náboženské komunitě“, tj. činnosti, kterou kazašské státní orgány vnímají jako nelegální a ohrožující režim. Tato výzva jednoznačně ukazuje, že stěžovatelka a) je státními orgány považována za nebezpečnou osobu kvůli svému náboženskému přesvědčení, což představuje vážné riziko trestního stíhání a perzekuce. Tyto skutečnosti nebyly v předchozím řízení posouzeny a stěžovatelka a) je doložila v souladu se svou povinností prokazovat nové okolnosti.

[8] Další předvolání k výslechu ze dne 16. 1. 2023 a 9. 2. 2023 potvrzují pokračující zájem státních orgánů o stěžovatelku a). Skutečnost, že byla opakovaně předvolávána k vyšetřovacímu důstojníkovi specializovanému na boj proti organizovanému zločinu, naznačuje, že je považována za součást činnosti, kterou režim kriminalizuje. Tyto dokumenty přímo potvrzují riziko vážné újmy, protože stěžovatelka a) čelí riziku svévolného zadržení a možného nespravedlivého soudního procesu.

[9] Stěžovatelka a) nemohla tyto důkazy předložit dříve z důvodu strachu a komplikovaného kontaktu s rodinou v zemi původu. Získala je až po podání správní žaloby. Stěžovatelky doložily, že získání těchto dokumentů bylo možné až po jejich odchodu z Kazachstánu a skončení předchozího řízení a že k jejich doručení napomohli sousedé a jejich rodina. Navíc obsah těchto dokumentů zásadně rozšiřoval rozsah původně posuzovaných skutečností, neboť byly doloženy konkrétní a aktuální aktivity státních orgánů vůči stěžovateli a), což je novým důkazem perzekuce.

[10] Krajský soud pochybil, když tyto nové důkazy označil za nerelevantní a pozdě doložené. Se závěrem krajského soudu, že stěžovatelkami předložené důkazy nebyly novými skutečnostmi ve smyslu § 11a zákona o azylu, stěžovatelky nesouhlasí, neboť tyto důkazy jednoznačně dokazují aktivní a trvající zájem kazašských státních orgánů o stěžovatelku a) a potenciálně i stěžovatelku b). Potvrzují, že stěžovatelka a) je nadále sledována kvůli svému náboženskému vyznání. Tyto dokumenty jsou nové skutečnosti, které měly být žalovaným řádně přezkoumány.

[11] Krajský soud se mýlí, že předvolání stěžovatelky a) na policii a státní zastupitelství již bylo zohledněno v předchozím řízení. Toto předvolání je datováno až po odchodu stěžovatelky a) z Kazachstánu a bylo předloženo až v řízení před soudem. Nemohlo tedy být zohledněno žalovaným v předchozím řízení. Tyto nové skutečnosti odhalují eskalaci závažnosti situace stěžovatelek. Zatímco v předchozím řízení žalovaný tvrdil, že neexistuje dostatečný zájem státních orgánů o stěžovatelku a), nyní předložené důkazy prokazují, že je považována za osobu spojenou s nelegální náboženskou činností a je vyšetřována specializovanými orgány boje proti organizovanému zločinu. Tento postup kazašských úřadů naznačuje riziko trestního stíhání, což představuje v kontextu represivního režimu v Kazachstánu reálnou hrozbu vážné újmy podle § 14a zákona o azylu.

[12] Krajský soud opomenul, že aktuální vývoj v Kazachstánu, včetně zhoršující se situace náboženských menšin po lednových protestech v roce 2022, musí být hodnocen ve spojitosti

s konkrétními důkazy předloženými stěžovatelkou a). Tyto protesty a následná represivní opatření státních orgánů, včetně zatýkání členů nelegálních náboženských skupin, vytváří prostředí, kde je riziko újmy pro stěžovatelky výrazně vyšší než v době předchozího řízení. Tato eskalace byla potvrzena i zprávami mezinárodních organizací, které opakovaně poukazují na systematické porušování práv náboženských menšin v Kazachstánu.

[13] Dopis od respektované lidskoprávní organizace „Klub vášnivých srdcí“ vyjadřující podporu stěžovatelce a) je důkazem, že její případ vzbudil pozornost mezinárodních institucí a že situace v Kazachstánu je natolik závažná, že si zaslouží mezinárodní pozornost. Organizace poukazuje na systematické represálie vůči občanům, zejména v kontextu náboženské a politické perzekuce. I když dopis vychází z obecných informací o situaci v Kazachstánu, byl správním orgánem nedůvodně zlehčován, jelikož potvrzuje, že stěžovatelka a) může být v případě návratu vystavena represím, které jsou součástí širšího útlaču náboženských skupin. Dopis se zakládá na věrohodných informacích a reflektuje stejný typ pronásledování, kterému čelí stěžovatelka a). Represe vůči náboženským skupinám v Kazachstánu byly již dříve zdokumentovány, avšak nové události a potvrzení ze strany renomované lidskoprávní organizace poskytují novou skutečnost, která nebyla v předchozím řízení zohledněna.

[14] Videozáznamy předložené na DVD discích dokumentují násilné zásahy kazašských bezpečnostních složek proti obyvatelstvu v lednu 2022, dokonce zabíjení mladých lidí, žen a dětí. Videá jasně ukazují na zhoršení situace v Kazachstánu a na neadekvátní, brutální reakci státní moci, která potlačovala nejenom protivládní demonstranty, ale širší skupiny obyvatel, což zahrnovalo i ty, kteří neměli přímou souvislost s protesty. Násilí a represe zachycené na videích poukazují na zhoršení celkové bezpečnostní situace v zemi, včetně nárůstu represí vůči náboženským skupinám, což je potvrzeno i dalšími zdroji (např. zprávy mezinárodních lidskoprávních organizací). Takové změny jsou významné pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť dokládají, že státní moc v Kazachstánu může i nadále pronásledovat a perzekuovat osoby jako stěžovatelka a) na základě náboženských či jiných politických důvodů. Navíc žalovaný opomíjí, že stěžovatelka a) na základě těchto událostí sama vyjádřila obavy o svou bezpečnost a bezpečnost svých dětí. Tato obava je novou skutečností, která nebyla v předchozím řízení dostatečně zohledněna.

[15] I když některé z internetových článků pocházejí z minulých let (2009 a 2012), situace se nezlepšuje, naopak se zhoršuje, což ukazují i události z ledna 2022, kdy došlo k masovým násilnostem a represím. Tyto články dokládají dlouhodobý a systematický charakter represí vůči náboženským skupinám, což stěžovatelku a) přímo ohrožuje. Tyto předložené důkazy splňovaly podmínky nových skutečností ve smyslu § 11a zákona o azylu. Soud i žalovaný pochybili, když je vyhodnotili jako irelevantní, neboť prokazují pokračující pronásledování stěžovatelky a) a měly být podrobeny meritornímu přezkumu.

[16] Stěžovatelky nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že jim v případě návratu do Kazachstánu nehrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu a doložené důkazy neprokazují vystavení stěžovatelek skutečnému nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy. Předložené výzvy totiž dokládají zájem státních orgánů o stěžovatelku a) a dokazují, že její

pokračování

náboženská činnost je vnímána jako ohrožení režimu. Kazašský právní systém je opakovaně kritizován za zneužívání obvinění z náboženského extremismu k perzekuci jednotlivců i skupin. Amnesty International a další organizace upozorňují, že osoby označované za příslušníky nelegálních náboženských skupin často čelí svévolnému zadržování, fyzickému násilí a nespravedlivým soudním procesům. Předvolání stěžovatelky a) k výsledku z ledna a února 2023 ukazují, že státní orgány považují její náboženské aktivity za potenciálně kriminální. Stěžovatelce a) tak reálně hrozí zadržení a trestní stíhání, přičemž je pravděpodobné, že proces by nebyl spravedlivý, což dokládají zprávy Human Rights Watch o politicky motivovaných procesech v Kazachstánu. Riziko vážné újmy není omezeno pouze na stěžovatelku a), ale týká se i stěžovatelky b). V Kazachstánu totiž dochází k perzekuci nejen jednotlivců, ale i jejich rodinných příslušníků. Žalovaný nezhodnotil širší kontext zhoršení lidskoprávní situace v Kazachstánu. Po lednových protestech v roce 2022 režim výrazně zpřísnil své represivní praktiky vůči náboženským menšinám. Krajský soud nesprávně interpretoval požadavky na důkazní standard. Jak judikoval Soudní dvůr EU ve věci *Elgafaji*, míra individuálního ohrožení může být nižší, pokud existuje vysoká úroveň obecného nebezpečí vyplývajícího z represivního režimu. Žalovaný ani soud nevzali v potaz, že nezletilá stěžovatelka b) je rovněž vystavena riziku z důvodu své rodinné příslušnosti ke stěžovatelce a).

[17] Soud i žalovaný podcenili riziko vážné újmy, kterému stěžovatelka a) čelí při návratu do Kazachstánu. Předložené důkazy, včetně výzev a předvolání k výsledku, prokazují reálné a konkrétní nebezpečí nelidského zacházení, tedy vážnou újmu podle § 14a zákona o azylu.

[18] Krajský soud se nezabýval námitkou nejlepšího zájmu nezletilé stěžovatelky b). Zcela opomenul aplikaci čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, která ukládá povinnost zohlednit nejlepší zájem dítěte ve všech řízeních, která se ho týkají, včetně řízení o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelky upozornily, že podle čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života. V případě nezletilé stěžovatelky b) by její nucený návrat do Kazachstánu představoval nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života s ohledem na skutečnost, že její životní zázemí, přátelé, škola a další sociální vazby jsou v České republice.

[19] Žalovaný ve **vyjádření ke kasační stížnosti** odkázal na své rozhodnutí a napadený rozsudek. Krajský soud se vypořádal s veškerými žalobními námitkami a stěžovatelkou a) předloženými zprávami. Stěžovatelka a) z předložených dokumentů vyvozuje neopodstatněné závěry o hrozícím nebezpečí. Kasační námitky neprokazují údajná pochybení krajského soudu. Závěr žalovaného a krajského soudu, že se nové skutečnosti ve smyslu zákona o azylu neobjevily, není kasační stížností vyvrácen.

[20] Stěžovatelky v **replíce** k vyjádření žalovaného uvedly, že žalovaný nezdůvodnil svůj názor, že se nové skutečnosti ve smyslu zákona o azylu neobjevily, což svědčí o jeho laxním přístupu. Odmítly závěr žalovaného, že se v jejich věci neobjevily žádné nové skutečnosti ve smyslu zákona o azylu. Není správný závěr žalovaného o neopodstatněnosti jejich tvrzení o hrozícím nebezpečí, neboť stěžovatelky předložily důkazy, ze kterých lze bez obtíží učinit

skutková zjištění o hrozící vážné újmě ve smyslu § 14a zákona o azylu, která stěžovatelkám hrozí v případě jejich vrácení do Kazachstánu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[21] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelky jsou v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupeny advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[22] Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného, *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1.*

[23] Podle odst. 2 téhož ustanovení, *je-li žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.*

[24] Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu, *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*

[25] Podle čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) *členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.*

[26] K opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se již mnohokrát vyjadřoval Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly azylově relevantním způsobem ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009-6). Institutem opakované žádosti se zabýval i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, v němž konstatoval následující: „*Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a*

pokračování

písm. e) zákona o azylu zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“ V citovaném usnesení posuzoval rozšířený senát případ zastavení opakované žádosti o mezinárodní ochranu, kdy se žalovaný v rozhodnutí vůbec nezabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Rozšířený senát v odůvodnění dále konstatoval: „Přitom i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany“ (srov. body [18]-[19]).

[27] Nejvyšší správní soud nejprve pro přehlednost shrnuje, že žalovaný řízení ve věci mezinárodní ochrany zastavil, neboť po posouzení důvodů uvedených stěžovatelkou a) pro podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 5. 12. 2022 a jejich porovnání s důvody předchozí žádosti ze dne 17. 9. 2021 vyhodnotil opakovanou žádost stěžovatelky a) jako nepřípustnou. Na základě zajištěných podkladů totiž neshledal, že by se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jejího vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které by svědčily o tom, že by stěžovatelky mohly být vystaveny pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo jim hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona.

[28] Stěžovatelky v průběhu řízení před krajským soudem předložily předvolání stěžovatelky a) k výslechu na Ž. okresní prokuraturu ze dne 19. 12. 2022, v němž je uvedeno, že je stoupenkyní netradiční náboženské komunity ve městě K., která není nikde v Kazachstánu legálně registrována a stěžovatelka a) je v evidenci této prokuratury. Předvolání obsahuje poučení o možnosti nuceného předvedení stěžovatelky a) a zahájení správního řízení, pokud se nedostaví. Dále stěžovatelky předložily předvolání na Ž. okresní oddělení vnitra na den 16. 1. 2023 v 11:30 hod a na den 9. 2. 2023 v 9:30 hod., v nichž je uvedeno, že dostavení se k výslechu je přísně povinné. Pokud se předvolaný

z neomluvitelných důvodů nedostaví, je vyšetřovatel oprávněn v souladu s čl. 158 trestního řádu republiky Kazachstán podrobit osobu, která se nedostavila, nucenému předvedení a současně přijmout opatření stanovená čl. 353 trestního zákoníku (dále též jen „předvolání“). Stěžovatelky k tomu uvedly, že vzhledem k pobytu v České republice se o těchto předvoláních dozvěděly a získaly jejich kopie až v době po vydání rozhodnutí žalovaného. Tato jejich tvrzení nelze *a priori* pokládat za nepravdivá nebo účelová, neboť ze spisového materiálu nelze zjistit nic, co by toto tvrzení stěžovatelek vyvracelo.

[29] Krajský soud k těmto důkazům (přestože je při jednání jako důkaz provedl) uvedl, že nemají relevanci ve vztahu k rozhodnutí žalovaného, neboť byly uplatněny až po vydání napadeného rozhodnutí. Nejvyšší správní soud se s tímto hodnocením neztotožnil. Tento úsudek krajského soudu zjevně pramení z chybného chápání soudního přezkumu rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, jímž je dle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o azylu i rozhodnutí žalovaného v posuzované věci, tedy rozhodnutí, kterým žalovaný řízení o žádosti stěžovatelek o udělení mezinárodní ochrany zastavil a v souladu s § 10a odst. 2 zákona o azylu se již nezabýval tím, zda stěžovatelky splňují podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Soudní přezkum těchto rozhodnutí není rozhodováním čistě retrospektivním jako ve většině jiných řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů, tedy vztaženým zpětně k době vydání rozhodnutí správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Naopak při přezkumu rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci mezinárodní ochrany evropská i vnitrostátní právní úprava vyžaduje, aby správní soudy přihlédly i k novým skutečnostem a důkazům, které se (bez zavinění žadatele) objeví či vyplynou na světlo světa až po vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Zákon o azylu v § 32 odst. 9 s. ř. s. pro takové případy zároveň stanoví i výjimku z jinak přísně uplatňované dispoziční (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a koncentrační zásady (§ 71 odst. 2 věta druhá s. ř. s.).

[30] Nejvyšší správní soud v bodech 27 a 28 rozsudku ze dne 26. 10. 2022, č. j. 4 Azs 214/2022-46, uvedl, že *„při přezkumu rozhodnutí správního orgánu ze strany správních soudů se uplatňuje retrospektivní princip. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. tak soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Nejvyšší správní soud pak podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí. Ve věcech mezinárodní ochrany nicméně z tohoto principu existují výjimky, při nichž dochází k prolomení uvedených pravidel na základě přednostní aplikace jiné normy. Pro řízení před krajským soudem je jednou z takových norem čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). V případě přímé aplikace citovaného ustanovení je „povinností krajského soudu přezkoumat skutkovou i právní stránku případu ve věci mezinárodní ochrany ke dni svého rozhodnutí“, avšak i žadatel o mezinárodní ochranu má nadále povinnost uvést všechny relevantní skutečnosti primárně již před správním orgánem (viz podrobněji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, bod 25 a násl.).“*

[31] Na místě je dále poukázat na bod 42 rozsudku zdejšího soudu ze dne 18. 9. 2023, č. j. 5 Azs 156/2023-41, v němž vyslovil, že *„na jedné straně požadavek úplného ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci mezinárodní ochrany alespoň soudem prvního*

pokračování

stupně dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice (s účinností od 1. 7. 2023 konečně, byť velmi nedokonale, promítnutého do § 32 odst. 9 zákona o azylu) má zajistit posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů v době rozhodování krajského (městského) soudu ve věci mezinárodní ochrany, včetně zohlednění případných závažných změn situace v zemi jejich původu či osobních poměrů žadatele o mezinárodní ochranu, nelze však tuto povinnost soudu přiblížit k novým relevantním skutečnostem chápat jako podporu bezdůvodného roztržitého vyličení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu do různých fází řízení, včetně přezkumného soudního řízení správního (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32). Na straně druhé ovšem Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, zdůraznil, že i přes obecnou platnost uvedené zásady včasného vyličení všech rozhodujících skutečností, o něž žadatel opírá svou žádost o mezinárodní ochranu, může v konkrétním případě existovat řada ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel nesdělil všechny relevantní skutečnosti již ve správním řízení (trauma, stud apod.). Při posuzování těchto možných důvodů je také nutné zohlednit případnou zvláštní zranitelnost žadatelů o mezinárodní ochranu, která vyžaduje ze strany orgánů posuzujících žádost o mezinárodní ochranu takového žadatele citlivý a opatrný přístup. Dle Ústavního soudu proto nelze z uvedených důvodů v odůvodněných případech striktně a bezvýjimečně trvat na tom, aby žadatel všechny relevantní důvody vznesl již ve správním řízení před žalovaným (srov. též např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 3. 2023, č. j. 41 Az 31/2022-83).“

[32] Ačkoli takto dodatečně nově uplatněné (nastalé) skutečnosti nemohl žalovaný bez svého zavinění zohlednit ve svém rozhodnutí, nelze jednoduše uzavřít, že nemají žádnou relevanci ve vztahu k rozhodnutí žalovaného, jak učinil krajský soud v projednávané věci. Naopak soud je povinen zvážit, zda takto nově nastalé či zjištěné skutečnosti mohou mít vliv na přezkoumávané rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Pokud takový vliv nelze vyloučit, je třeba rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, v němž žalovaný znovu pečlivě vyhodnotí zjištěný skutkový stav včetně skutečností zjištěných (nastalých) v řízení před soudem a ve věci znovu rozhodne.

[33] Nejvyšší správní soud uvádí, že právě uvedené lze vztáhnout též na soudní přezkum rozhodnutí o zastavení řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu pro její nepřípustnost dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Žadatele o mezinárodní ochranu naopak nelze v případě zjištění nových skutečností či zjištění, které nastaly či o kterých se žadatel o mezinárodní ochranu bez svého zavinění dozvěděl po vydání rozhodnutí o zastavení řízení o opakované žádosti pro její nepřípustnost, odkázat na podání další opakované žádosti o mezinárodní ochranu. Režim další opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany (v němž by případně mohly být stěžovatelkami dodatečně předložená předvolání také zohledněna a posouzena) je totiž přísnější – např. podle § 32 odst. 8 zákona o azylu je v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o případně další opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná kasační stížnost.

[34] Nejvyšší správní soud k tomuto uzavírá, že krajský soud pochybil, jestliže v průběhu soudního řízení předložená předvolání posoudil jako nerelevantní ve vztahu k rozhodnutí žalovaného pouze z toho důvodu, že žalovaný tato předvolání nemohl v napadeném rozhodnutí zohlednit. Již toto je důvod pro zrušení napadeného rozsudku. V dalším řízení

bude na krajském soudu, aby s přihlédnutím k výše vyslovenému závaznému názoru znovu zhodnotil v řízení před krajským soudem předložená předvolání z toho hlediska, zda mohou mít vliv na závěr žalovaného, že stěžovatelkami v řízení o opakované žádosti uvedené skutečnosti a zjištění (včetně uvedených předvolání), které stěžovatelky nemohly bez svého zavinění uplatnit v řízení o původní (první) žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nejsou relevantní pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany uvedených v § 12 a § 14a zákona o azylu.

[35] K nesouhlasu stěžovatelek se závěrem krajského soudu, že jimi předložené důkazy nebyly novými skutečnostmi ve smyslu § 11a zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že závěr krajského soudu, že stěžovatelky neuvedly žádné nové azylově relevantní skutečnosti či zjištění dle § 11a odst. 1 zákona o azylu, se týká důkazů, které měl žalovaný k dispozici v průběhu správního řízení. Tento závěr krajského soudu se netýká předvolání předložených stěžovatelkami v průběhu řízení před krajským soudem, neboť tato předvolání krajský soud vyhodnotil jako opožděně předložené. Ohledně předvolání předložených stěžovatelkami v průběhu řízení před soudem tak nelze stěžovatelkám přisvědčit, že se krajský soud mylí, že předvolání stěžovatelky a) na policii a orgán ministerstva vnitra již bylo zohledněno v předchozím řízení, neboť takovýto závěr krajský soud nevyslovil.

[36] Správností závěru krajského soudu ohledně vyhodnocení důkazů v řízení o mezinárodní ochraně se však Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť by to bylo předčasné v situaci, kdy nezbyvá než napadený rozsudek zrušit pro nezohlednění důkazů v rozporu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, resp. § 32 odst. 9 zákona o azylu. Jak zdejší soud již uvedl výše, krajský soud bude muset znovu posoudit otázku relevance stěžovatelkami uvedených nových skutečností či zjištění z hlediska jednotlivých forem mezinárodní ochrany, a to jak ve vztahu k samotným předvoláním, tak v jejich souvislosti s ostatními tvrzeními stěžovatelek a zjištěními vyplývajících ze spisu. Stěžovatelky mají pravdu, že aktuální vývoj v Kazachstánu musí být hodnocen ve spojitosti s konkrétními důkazy předloženými stěžovatelkou a). Námitkou stěžovatelek, že krajský soud toto opomenul, se však Nejvyšší správní soud nyní rovněž nezabýval, neboť by to bylo předčasné v situaci, kdy se z výše uvedených důvodů bude věcí znovu zabývat krajský soud. Z tohoto důvodu se Nejvyšší správní soud nezabýval ani argumentací stěžovatelek, v rámci níž odkazovaly na dopis od lidskoprávní organizace „Klub vášnivých srdcí“, videozáznamy dokumentující násilné zásahy kazašských bezpečnostních složek proti obyvatelstvu v lednu 2022 a internetové články z minulých let (2009 a 2012) a namítaly, že tyto předložené důkazy splňovaly podmínky nových skutečností ve smyslu § 11a zákona o azylu a soud i žalovaný pochybili, když je vyhodnotili jako nerelevantní. Totéž se týká kasační argumentace, v níž stěžovatelky s ohledem na situaci v Kazachstánu a zájem státních orgánů o stěžovatelku a) nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že jim v případě návratu do Kazachstánu nehrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu a doložené důkazy neprokazují vystavení stěžovatelek skutečnému nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy.

[37] K námitce stěžovatelek, že se krajský soud se nezabýval námitkou nejlepšího zájmu nezletilé stěžovatelky b) a zcela opomenul aplikaci čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, Nejvyšší

pokračování

správní soud uvádí, že na tuto námitku stěžovatelek uplatněnou v doplnění žaloby ze dne 1. 10. 2023 krajský soud vskutku nijak nereagoval. Toto opomenutí představuje další důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho dílčí nepřezkoumatelnost.

[38] Stěžovatelky dále poukazovaly na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatelky b) v případě nuceného návratu do Kazachstánu. Krajský soud v bodu 50 napadeného rozsudku k tomu uvedl, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, který umožňoval toto hodnotit, byl zrušen s účinností od 1. 7. 2023, a toto ustanovení tedy není dle § 75 odst. 1 s. ř. s. aplikovatelné při soudním přezkumu napadeného rozhodnutí žalovaného, které bylo vydáno dne 1. 8. 2023. Nejvyšší správní soud uvádí, že takovéto odůvodnění krajského soudu neobstojí vzhledem k čl. II bodu 1 zákona č. 173/2023 Sb., který obsahuje přechodná ustanovení k novele zákona o azylu, kterou byl § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu zrušen. Podle tohoto ustanovení *řízení podle zákona č. 325/1999 Sb. a řízení podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve věci rozhodnutí vydaného podle zákona č. 325/1999 Sb. zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne pravomocně neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posuzují podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; v těchto řízeních se však postupuje podle § 3d odst. 2 a 3, § 15 a 25 a § 87 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.* Stěžovatelkami podaná opakovaná žádost o mezinárodní ochranu, o které žalovaný rozhodl rozhodnutím napadeným žalobou, byla podána dne 5. 12. 2022, tedy před účinností citované novely. Podle přechodného ustanovení čl. II bodu 1 zákona č. 173/2023 Sb. se tedy novela na věc stěžovatelek neaplikuje a pro rozhodnutí žalovaného byl použitelný též § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[39] Pro posouzení námitky stěžovatelek je ovšem podstatné něco jiného. Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, tvrzené rodinné či osobní vazby v ČR nemohou být relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany. Poukaz stěžovatelky b) na její soukromý a rodinný život na území České republiky proto nemá souvislost s rozhodnutím žalovaného, kterým bylo řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno. V citovaném rozhodnutí rozšířeného senátu se zároveň uvádí, že řešení situace takových cizinců, resp. žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří mají v České republice osobní či rodinné vazby, v jejichž důsledku by jejich nucené vycestování mohlo představovat porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je třeba hledat v zákoně o pobytu cizinců. Ve vztahu k této otázce tedy krajský soud správně uzavřel, že je nedůvodná, byť svou úvahu chybně odůvodnil.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[40] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a rozsudek krajského soudu proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. bude při tom vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[41] Podle § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

[42] V řízení před krajským soudem byl dle § 35 odst. 10 s. ř. s. ustanoven stěžovatelkám usnesením ze dne 26. 9. 2023, č. j. 178 Az 2/2023-25, advokát, přičemž náklady zastupování stěžovatelek nese stát. Ustanovený advokát zastupoval stěžovatelky i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 věta poslední s. ř. s.). Bylo proto potřeba rozhodnout též o odměně a náhradě hotových nákladů ustanoveného zástupce v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatelek v řízení o kasační stížnosti odměnu za dva úkony právní služby (podání kasační stížnosti včetně jejího doplnění ze dne 2. 1. 2025 a repliku k vyjádření žalovaného ze dne 4. 3. 2025) dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2025. Odměnu za jeden úkon ve výši 4.620 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 cit. vyhlášky] je třeba upravit dle § 12 odst. 4 vyhlášky (*Jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za druhou a každou další takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu snížená mimosmluvní odměna. Mimosmluvní odměna se snižuje za druhou osobu o 20 %, za třetí osobu o 40 %, za čtvrtou osobu o 60 % a za pátou a každou další osobu o 80 %.*), tj. za druhou zastupovanou osobu přičíst 3.696 Kč. Za dva úkony tak zástupci náleží odměna celkem 16.632 Kč $[(4.620 + 3.696) \times 2]$. Ustanovenému zástupci stěžovatelek dále náleží náhrada hotových výdajů ve výši 450 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem 900 Kč. Zástupce stěžovatelek nedoložil, že je plátcem DPH, a proto se jeho odměna a náhrada hotových výdajů o tuto daň nezvyšuje. Celkem tak má zástupce stěžovatelek právo na odměnu a náhradu hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši 17.532 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatelek vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do dvou měsíců od právní moci tohoto rozsudku.

[43] O odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce v řízení o žalobě již rozhodl krajský soud usneseními ze dne 30. 10. 2024, č. j. 178 Az 2/2023-77, a ze dne 12. 11. 2024, č. j. 178 Az 2/2023-91.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. července 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu